

Szanowni Państwo,

Jak już Państwo wiecie, nie mogę być z Wami na kongresie, ale przesyłam tekst, który wcześniej przygotowałem.

Oczywiście, na żywo mówiłbym trochę inaczej, ale chciałbym chociaż ten ślad pozostawić na Kongresie, który jest dla polskiej energetyki i naszych prosumentów bardzo ważny.

z pozdrowieniami

Jerzy Buzek

Kierunki zmian w europejskiej polityce energetycznej

Nie unikniemy w Europie i w naszym kraju przekształcenia energetyki tradycyjnej w **nowoczesną**, opartą o źródła odnawialne (a zwłaszcza prosumentów), **energetykę rozproszoną**. Inne kraje zachodu Europy rozpoczęły proces transformacji energetycznej już około 30 lat temu, gdy nie było jeszcze mowy o znaczących zmianach klimatu, a powodem były liczne zagrożenia, które niesie energetyka tradycyjna.

Przyszłość energetyki odnawialnej oraz Pakiet Zimowy – Czysta Energia dla Europejczyków

Waga OZE jest oczywista i znajduje to odbicie we wszystkich naszych unijnych strategiach:

- "Europa 2020",
- "Energetyczna Mapa Drogowa 2050",
- Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych,
- unijne cele klimatyczne do 2030 roku,
- a zwłaszcza w Programie Strategicznym Technologii Energetycznych (SET-Plan), gdzie 3 z 6 inicjatyw dot. OZE związanych jest z energetyką odnawialną.

I wreszcie – widać to w całej **koncepcji Unii Energetycznej!**

W Parlamencie Europejskim pracujemy nad opublikowanym w listopadzie 2016 roku Pakietem Zimowym. W sumie jest to aż 8 propozycji legislacyjnych Komisji Europejskiej:

- (1) OZE,
- (2) zarządzanie Unią Energetyczną,
- (3) **efektywność energetyczna**,
- (4) charakterystyka energetyczna budynków,
- (5) rozporządzenie i
- (6) dyrektywa ws. architektury rynku prądu,
- (7) gotowość na wypadek zagrożeń w sektorze prądu,
- oraz
- (8) Agencja UE ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER).

Jako przewodniczący **Komisji Przemysłu, Badań i Energii** (ITRE) będę w PE koordynował prace nad całością, które zakończą się najpóźniej do końca roku, a następnie – przewodniczył negocjacom PE z Radą. Będę też przygotowywał – w ramach Pakietu - własny raport nt. przyspieszenia innowacji w dziedzinie czystej energii. Prace nad nim są już zaawansowane.

W grudniu 2016 roku zorganizowałem spotkanie z sektorem produkującym energię wiatrową (Polskie Stowarzyszenie Energii Wiatrowej i Baltic Sea Offshore Initiative). Rozmawialiśmy przy tej okazji o ściślejszej współpracy regionalnej w dziedzinie OZE i o możliwości wprowadzenia jej jako elementu strategii naszej części kontynentu. Podejmując te i inne działania **mam świadomość** opóźnień w naszym kraju w zakresie energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej w porównaniu z innymi krajami Unii. Tym bardziej, że w Pakiecie Zimowym rozwiązania dotyczące OZE i efektywności stanowią aż **połowę propozycji legislacyjnych**.

Energetyka prosumencka

Kluczowym kontekstem dla rozwoju OZE jest promowanie przez UE transformacji energetycznej ku systemom **rozproszonym**, z mikrogeneracją i centralną rolą prosumentów, co było także przedmiotem mojego sprawozdania o Wewnętrznym Rynku Energii UE w 2013 roku. Patrząc na Danię, czy Wielką Brytanię (0,5 mln instalacji) czy Niemcy (1 mln instalacji) widać, że **ta transformacja ma już miejsce**.

Energetyka prosumencka **zdecydowanie wzmacnia** bezpieczeństwo energetyczne. Należy wyróżnić 3 fazy rozwoju energetyki:

- faza **wstępna**, to 2 lata, w których energetyka konwencjonalna w praktyce nie dostrzega energetyki prosumenckiej;
- faza **środkowa**, to kolejne 3-5 lat, w których energetyka konwencjonalna może zacząć mieć pewne kłopoty, jeśli nie dostosuje się odpowiednio wcześniej do rewolucji prosumenckiej;
- faza **rozwinęta** to 5-7. lat od dziś, kiedy to bezpieczeństwo całego systemu wzrośnie przez powszechne stosowanie takich rozwiązań jak: inteligentne sieci, magazyny energii, źródła szczytowe, mikro- i mini kogeneracja (zgodnie z modelem duńskim).

Należy zabezpieczyć się przed możliwością tzw. ubóstwa energetycznego, które zagrozić może najbiedniejszym. Z drugiej jednak strony **prognozy, mówiące o dramatycznym wzroście kosztów energii u odbiorców** nie będących prosumentami, spowodowanym włączeniem się prosumentów do wytwarzania energii, **wydają się być mocno przesadzone**.

W polskich warunkach, prosumentami - czyli autoproducentami - zostaną przede wszystkim ci, którym energetyka konwencjonalna nie gwarantuje dzisiaj odpowiedniego, europejskiego poziomu komfortu energetycznego, w tym - bezpieczeństwa dostaw, a zwłaszcza odpowiedniego napięcia w sieci rzędu 230V. Będą to najpierw bogatsi, ale potem biedniejsi mieszkańcy obszarów słabo zurbanizowanych, które w Polsce należą do regionów biedniejszych. Nie dziwi więc np. że ruch prosumencki popierany jest w regionach rolniczych.

Finansowanie OZE i transformacji energetycznej

Potrzeba dzisiaj spójnego i efektywnego programu rządu dla mądrego wykorzystania dostępnych pieniędzy. To szansa nie tylko na **zmierzenie się z celami klimatycznymi Unii Europejskiej na 2030 rok**, ale i na **systemową transformację całej polskiej energetyki**.

ENERGA, jedna z czterech największych polskich firm energetycznych, dokonała przebudowy sieci dystrybucji w Kaliszu na rozwiązania inteligentne, w tym także inteligentne liczniki. Koszt takiej operacji jest zwykle pokrywane w części przez odbiorców, ale za to mają oni gwarancję **niższych opłat miesięcznych** oraz **dobrej jakości prądu**, co jest ważne zwłaszcza w terenie rozproszonym.

W zeszłym roku, przy okazji przeglądu **Europejskiego Funduszu Inwestycji Strategicznych** – czyli tzw. Planu Junckera – Komisja Europejska oparła na tym przeglądzie propozycję **Planu Inwestycyjnego dla Europy i na rzecz Energii**. Miało to odzwierciedlać zarówno cele rozwoju UE, oparte na transformacji energetycznej, jak i fakt, że z samego tylko EFSI na zatwierdzone już projekty energetyczne (oczywiście nie tylko OZE) przeznaczonych zostało ponad **5,5 mld €**. Ten wkład z EFSI wygenerował wielokrotność – kilkadziesiąt miliardów Euro – w postaci inwestycji prywatnych/rynkowych. Kolejne miliardy już są zarezerwowane na wstępnie zatwierdzone projekty energetyczne. **Kluczową instytucją** przy wyborze i zatwierdzaniu projektów, z reguły projektów większej skali, jest Europejski Bank Inwestycyjny.

Fundusze Regionalne i Spójności w bieżącym budżecie (2014-2020) przewidują silne kryterium spójności z celami UE, a więc służą też wsparciu transformacji energetycznej ku **niskiej emisyjności**.

Fundusz Modernizacyjny w ramach unijnego Systemu Handlu Emisjami (ETS), którego Polska jest największym beneficjentem, to ok. **135 mln** uprawnień, co stanowi – **43% całej europejskiej puli**. To 3 razy więcej niż drudzy w kolejce Czesi (z 15%). Daje to miliardy złotych na inwestycje – w zmniejszanie zużycia energii i modernizację naszej energetyki. **Możemy je wydać na instalacje OZE**,

ale też interkolektory, magazynowanie energii, sieci przesyłowe, nowoczesne elektrownie gazowe czy kogenerację.

Kolejnym źródłem zasilania finansowego transformacji energetycznej jest **Program NER 300**. Został także utworzony w ramach ETS, a finansuje inwestycje przede wszystkim w OZE i CCS. Warto podkreślić, że od 2012 roku program ten sfinansował 38 projektów OZE i 1 CCS za sumę ponad 2 mld€, generując drugie tyle z inwestycji rynkowych.

Uwagi końcowe

Na koniec chciałbym jeszcze raz dodać, że wraz z Wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej **Marošem Šefčovičem [Maroszem Szefczowiczem]**, w maju br. Na Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach promowaliśmy **nową strategię dla regionów postwęglowych**. Być może jej częścią będzie - tak jak pierwotnie to planowano - dedykowany fundusz. W jakimś stopniu i on może być pomocny we wspieraniu polityki energetycznej, opartej w większej części na OZE. Nade wszystko zaś oszczędne zużywanie energii jest ważne dla zmniejszania przemysłowych oraz naszych domowych wydatków na energię. Na inwestycje w zakresie oszczędności energetycznej w samej tylko Polsce zapewniliśmy jeszcze w 2013 roku w budżecie UE 10 mld zł do 2020 roku.

Należy wykorzystać doświadczenie krajów, które z powodzeniem przeszły pierwszy i drugi etap wprowadzania energetyki prosumenckiej, aby uchronić odbiorców nie będących prosumentami od zagrożeń ubóstwem energetycznym. Dobrym rozwiązaniem tego problemu byłoby tworzenie szerokich porozumień/spółdzielni prosumenckich, obejmujących najpierw przedsiębiorców, w tym rolników – producentów z danego terenu, którzy mają największą potrzebę zaspokojenia dostaw możliwie taniej energii wysokiej jakości i łatwiej im też inwestować. Następnie konieczne byłoby rozszerzenie tej współpracy na całą, bez wyjątków, społeczność lokalną. Doświadczenia tego typu współpracy prosumenckiej w różnych krajach europejskich są bardzo bogate.